

Landskap: Småland Upptecknare: Birgitta Mohtin
Härad: Mo Berättare: Erik Johansson, Bottnaryd
Socken: Bottnaryd Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1962 Född år 1884 i Bottnaryd

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-22. LMF 73.

När den nya tiden kom till bygden

1904 slutade jag göra dagverken på Hörslycke. Jag fortsatte på fars gård och arbetade där och så småningom blev den min.

På 1925-30-talet var det mest sällt med allt dagverksarbete på gårdarna i Bäcknäs.

En gång i veckan för vi in till staden för att sälja potatis, ägg, smör, ned och kummen för 8 öre. Vi stod på torget och sålde. Min farfar bodde där och vi brukade hälsa på henne. Innan var vi inte nära bekanta med någon stads.

På landsbygden var det inte

lämpligt för bönder att ingå med
herrskep. Det gick så småningom
när gränserna utjämnades mel-
lan de två länderna socialismen.

Efter slätten ingick i alla fall
alla. Då bjöds underhållning på
slättstugan och då var både hög
och låg upp.

I sin ungdom var autövning
in natura inte helt avskaffad.
Den som bjöds bestämde avlö-
ningen efter en viss taxa, som
var upp gjord på samma villkor.
Det blev de nära 40-50 kr för
den en döring. Dessutom fick
döringarna öl, skor och jäs-
nat smör som var till sin och
som var till lite till. Först på

1920-talet utgjordes utövningen
lett av pengak.

J. Teubes såg en gammal
handbok. Det var en affärs-
man Midsjö, som slog upp
den på 80-talet kvar jag. Den låg
precis vid gården Teubes. Han sål-
de vin som blev mycket efter-
frågat, men mest sålde han
kalliga sprucer. Det var
bra med den så slapp man
åka in till stan för små-
saker.

Jag har aldrig varit utom
en något byalag.

Utsidan jag var mig har
jordbruk ut för brett vato och job-
den har gått mer och mer.

I min ungdom var det två
 stycken, en som hette Rösjö
 och en som hette Gustaf Tho-
 mall, Thorell var från Malmö-
 bydsbakterien, som lärde ut
 hur man skulle göra för
 att utnyttja jorden på bästa
 sätt. Rösjö gav ut böcker,
 som vi läste och lärde av.
 Då vi började läsa hemma
 på skolvärdan istället för
 i skolan blev det mer och
 bättre mjölk. Men utövning
 bildades på 1930-35 åren och
 mejeriet låg där den nya
 affären vid Tokebo nu lig-
 ger. En lantmannaförening
 bildades också ungefär till

den tiden, men den har nu
gått in i enbart föreningen.
Så smärningen blev det van-
ligt även på mindre gårdar
med biten plöjan och slät-
termaskinen köpte nästan var
andra. De som sedan ut och
hjälpte dem, som inte hade.
Det var agenter, som för i-
sättning och sålde dem. De som
nytt lander och sedan kom ut
man beställt. De nästa var se-
paratensagenterna, de bra hunda-
ren. Det var svenska maski-
ner. På den tiden, 1910 ungefär,
härskade svenske, betaldade
jag 180 kr. för en slättermas-
kin och 94 kr. för en hing-

vätt med 24 ringar. Gjäderna var
blev också vanliga.

Tror hade vi mest skam och
hög men vi gick allt mera över
till lito och ricker. Dittning
lände vi också av Pöjje.

Vi hade väldigt mycket får
utan i min ungdom, men det
var svårt att hålla dem innan
för gårdarna, som ofta gick över
dem. Det var ett gånligt besvär
att laga dem och bazyträd an-
sågs inte bra för får så vi upp-
hörde att hålla dem på 25-30-
-talet.

Vi har inte haft så mycket
svin utan som i Skaraborgs
län, vi har mest haft god-

om.

Så länge jag minns har de flesta brudarna varit svungna att ha något annat arbete som betalade sig mer och sköta juldansen vid sidan om. Inte var de precis tunga på de stöne går därna men de hade ju skog där också. Det var då mest friga om vinterarbete i skogen. Feltjering - Rånstens brudbrudarna köpte en mängd skog och satte upp en ängsäng vid Sluiken någon gång mellan 1900-10. Deras skog arbetade nästan hela sommaren, både

tänder och tandpare. De, som
hade en tände timmer och
de andra tög. En bra arbe-
tare i skogen kunde tjäna
2 kr/dag och hästtändarna
5-6 kr/dag vilket var mycket
bra. Det hjälpte i alla fall
tändarna lite med detta
aukter. Det var även andra
belag, som tög skog, som
tändarna arbetade i. Stråls-
ringar uppstod mellan 1920-
-1930.

Tändarna fick också av-
sättning med sin egen skog,
genom att bygga massaved.
Den gubbedes med bit till
Strålsbro, där massaveden

mutarbedes på järnväg. Spår la-
des ut i järn. I Sundborn köptes
den nya.

Vara i vinstka full komde
det bli någon frukt på
skjutsning. Det har ju slutat
i och med järnvägen och ki-
lanna.

Det är mest av vinstning
av skog, som har varit biträ-
ning i bettnaryds socken och
det är det ännu. Skogen är kvar
såsom vinstsättning, men den
är mycket mera känd än
från. Det har man se t. ex.
på Svantö, som så gott, som bett,
har övergett jordbruket. See bry
på Svantö ud borta om och stän

Man man planterat skog om Brua
ett damp är livat.

Man tjänar nu på skogen
här i dessa delar av landet. För
att det skall löna sig mjölkbi-
den att skära jorden måste
det vara stora beakt.

Det är inte så mycket
mjölkman beakt, som bästa
jorden i Bottnavard. Det är
mycket vanligt att yngre
familjer flyttat till industri-
män de gamla dött för det
är bättre betalt.

I min ungdom var
vågarra uppdelade så, att
större delen hade en viss
sträcka var i vägnadell

Man kunde på många stäl-
lor uteläsa märkta över-
gången från en känd
sträcka till en annan
genom att det var ett
hopp. Väg för utbringning
i detta ledan med
hållningen är vägen
jag vet inte när det
var, sånt kan man
vet inte hålla reda
på.

När föräldrar hade för-
jat för det litet bättre
skulle de visa det och
så skryta de om "Tida-
skrifterna". Det var
det förnas -

fr. åkdenet hos kördarna i början
på 1900-talet. Sedan var det inget
mycket givande skilnadsarbete.

De som hade skog hade myck-
ta av järnvägen, som anlades på
20-talet. Tack vare järnvägen
uppstod också själva samhäl-
let Kottmånad. Innan var där
bara prästgården och kyrkan
och några hus till. Nu kunde
man lägga in arbeten här
och det blev människor som de
flyttat hit. Platsarbeten blev
den första inarbeten, sedan
kom man till fabriken. Den
har nu flyttat till ena till
Jämsjöping för 2-3 år sedan.
Sedan 3 år till ena är här

och så ett dygn. Tjänstägaren
förelde med sig mycket gulle under
den inre kända inte så mycket
på dem, som medan ledde
tjän.

Tjänstägaren låg poststationen i
Hattmanndal till som nu. Dit
kom post 2-3 gånger i veckan
och där gick man tjänst
den. Den, som gick till kyr-
kan den i allmänhet med
sig posten från till flera
gårdar. Då gick man till me-
da på dem, som var i kyr-
kan på söndagen och där
gick man tjänst posten
hos. Under 1910 blev det
en poststämning, som kom med

brer. Den gick ända till Skånska
Den både tammade och bygg
mot post. När kommer han
dagligen, men han har en-
dast betalt för mat och bål.

När man byggde burs
bänjan på 1900-talet och an-
bylizon och i slutet av
1800-talet använde man tim-
mer, som sträcktes på två
sidor och barlades på två. För
att få ledas mossa mellan.
Insidan byggades och utvidades
sida godades i allmänhet.

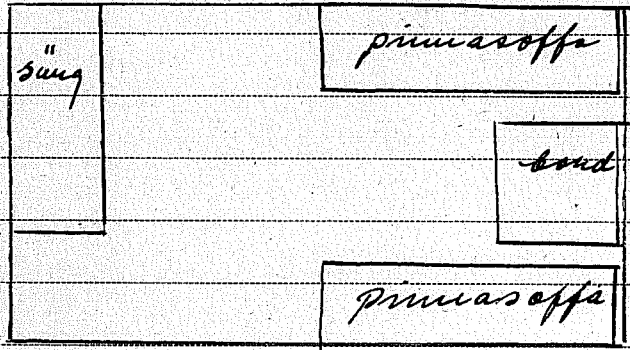
För att göra bänjan man
använda glas och som för-
ringar och utvidades en mat
av mjukt material. Det är

inte så många, som man byggt
mycket, de flesta har klätt vägar-
na med marmor både ut-
och inre. Det skulle bli för
dyrt att bygga om helt om
det inte var alldeles nödvän-
digt.

Delar min tid man det vi
sit rentligt med de gubbar,
men för i tiden var det
annan form på de gubbar-
nerna så man: På
ladugårdarna och de andra
ställen hade man mest spän-
ningar men sedan blev det
rentligt med plåt, som
vi numera använder mest
på nya hus. Det är många,

Den enda man andrat något
allt på sina utrensningar
hela min tid.

Jag tror, att det var ganska
vanligt i min ungdom att ha
möbblerna på en beständ plats.
Men oss såg det ut så här
i det stora rummet:

Det hade blivit vanligt för
gamla tunga ordan med
denna rummet istället för
ett stort. Det var bara

på gamla ställen eller fäst-
ning, som man hade kvar
den gamla stilen med
struktura. Jag har aldrig
sett några brädfasta ritbiller
härskarna jämföras för med
blev allmän gäst på 20-
30 delar, innan dess elda-
de man för hvar sin i sin
kärnspis och kokade på
en kuffet.

I min ungdom åt vi råb-
ägg mycket bröd och mjölk,
sida pot och sur, och råbägg
kött. Då berättar att vi i all-
mänhet gäst och mjölk. Brö-
det var källaker, antingen av
hag, som var bäst och dyrt,

Uter havne, som du, som var gat-
sigan, blandade i brödet. Kackor-
na trängde i slutet till ^{brödet} ~~brödet~~
började smitta men, då var det
sagen att äta dem. På lördagen
slaktade ni någon gris, på stän-
ne gårdan slaktade du ett par, och
satt du ut dem. Det skulle mest
räcka till nästa höst. Sedan när
brennadsrökens rök och man
gick bättre behatt för hjälpe och
ansat ville man inte äta gam-
malt salt.

Törning var inte förelom-
mit på min tid, uten den, som
bjöd, gick också någån maken.

Om det galle här i Sverige Beau-
sjön tyckte det var bestänligt

att göra med de små som skulle
döpas, ända till Fortnanss kyrka.
Därifrån kunde det nämligen att de
mätte prästen upps hos smide
vid smucking och där döpte de
någon.

När jag var ung fick danser-
na inte förbjudas så öppet. Vi hä-
de vissa ställen vi samlades på
någon vid körslycke eller vid
käg stället vid smucking eller på
Skällvången, som det kallades
något Michanovägen. Det var
inte så vanligt att dansa, vi skulle
"stanna kvar" och "glömma hon
går i pingvin" i stället. Den nya
generationen efter mig säger sig
inte så mycket om vad prästen 19.

sågen och ännu mindare de, som
är ändå yngre.

Man gick emellan och bjöd
själv då jag var mig. Jag vet,
att i Björntäcke (Värkinge län) där
det bodde många hade man ett
"gämskehus". Det var en bänk
och en, som hade den skulle
gå utendot. Det var mest till
de stora familjerna, som man
gick och bjöd. Man ställde
inte till det utan att det var
näst vänsligt berättelse, be-
nämning eller dyp. På söndagen
kom de dit hända, att den ena
familjen gick till den andra.
Då gjorde man scap och prat-
de och gick sig till livs litet

skvaller. Sedan telefonskonen kom än
man inte hos varandra så ofta,
som för.

Hos oss har vi haft Östsvenska-
det så länge jag minns. Sedan bör-
jade vi hålla Fäderslandet, det
var en serialistisk tidning. Både
både var inte så mycket att man
hade på bordgårdarna, man hade
kanat några andra böcker. På
frånvarande namn stället hade man en
familjebibel. En del hade brude-
pustelboken också. Nu är det nog
sannolikt att man nästan generellt
att läsa konserter, men jag har
inte läst eller hört några.

Väcker har vi haft många
i Östsvenska. 1907 hade vi en öst

väcks, det var pingstörörelsen. Den
mätte mycket motstånd hos hem-
man, men den ^(lyckan) hade medan de
sju årtusent minsta sin makt, så pingst
vännerna fick i allafall skilja
sina medlemmar. Väcksens
har gått med sig, att folk se-
er ett bättre liv och de som
inte heller så mycket, som förs
husdäns på gårdarna har
jag aldrig varit med om, det
var i lyckan istället. Här
hade med sig jorden och dit
och så, den hade man förs med
sin till gårdarna.